

EKONOMIKA ORGANIZACÍ

CVIČENÍ 1.

VÍTE, CO JE TO...

- PRINCIP RACIONALITY
- MAXIMALIZACE PRODUKTIVITY
- HODNOTOVĚ VYJÁDŘENÁ MAXIMALIZACE HOSPODÁRNOSTI
- MAXIMALIZACE RENTABILITY CELKOVÉHO KAPITÁLU
- MAXIMALIZACE RENTABILITY VLASTNÍHO KAPITÁLU
- MINIMALIZACE NÁKLADŮ NA CIZÍ KAPITÁL

CO S TÍM?

- PAN NOVÁK CHCE S CO NEJMÉNĚ PENĚZI URAZIT CO NEJDELŠÍ CESTU PO EVROPĚ.
- NELZE PŘÍŘADIT (NELZE MATEMATICKY OPTIMALIZOVAT)
- PAN BÍLEK CHCE S CO NEJMÉNĚ KROKY UBĚHNOUT 1 000 M.
- PRINCIP RACIONALITY
- SPEDITÉR LINKA CHCE ABY JEHO ŘIDIČI S CO NEJMENŠÍM MNOŽSTVÍM NAFTY, NAJELI CO NEJVÍCE KILOMETRŮ.
- NELZE PŘÍŘADIT

- STŘIHAČKA SLÁDKOVÁ MÁ Z 2000 M² SAMETU VYSTRIHAT CO NEJVÍCE SATU.
- MAXIMALIZACE PRODUKTIVITY
- ŘEDITEL HOTELU SACHER MÁ Z VKLADU VLASTNÍHO KAPITÁLU VE VÝŠI 10 MIL. KČ DOSÁHNOUT CO NEJVYŠŠÍ ZISK.
- MAXIMALIZACE RENTABILITY VLASTNÍHO KAPITÁLU
- STUDENT BERÁNEK SI CHCE NA CESTOVÁNÍ VYDĚLAT 35 TIS. KČ V CO NEJKRATŠÍM ČASE.
- PRINCIP RACIONALITY

CO S TÍM?

- **PODNIKATEL BABIŠ CHCE PRO SVŮJ PODNIK ZÍSKAT V BANCE CO NEJVYŠŠÍ ÚVĚR A HRADIT ZA NĚJ HODLÁ CO NEJNIŽŠÍ ÚROKY.**
- **NELZE PŘIŘADIT** O MINIMALIZACI NÁKLADŮ NA CIZÍ KAPITÁL BY SE JEDNALO, KDYBY PAN BABIŠ CHTĚL ZÍSKAT ÚVĚR V BANCE V URČITÉ VÝŠI A S MINIMÁLNÍMI ÚROKY NEBO KDYBY CHTĚL PŘI URČITÉ VÝŠI ÚROKŮ ZÍSKAT CO NEJVYŠŠÍ BANKOVNÍ ÚVĚR.
- **VEDOUCÍ BARU SLADKÝ MÁ Z 50 LITRŮ PIVA V CENĚ 30 KČ/LITR NATOČIT 100 PIV V CENĚ 15 KČ/KS.**
- **JEDNÁ SE O NÁVOD URČITÉ PRACOVNÍ ČINNOSTI, NE O OPTIMALIZAČNÍ PROBLÉM, TZN. NENÍ ZDE CO OPTIMALIZOVAT.**
- **DĚKAN VYSOKÉ ŠKOLY CHCE, ABY JEHO UČITELÉ VYUČOVALI CO NEJVÍCE STUDENTŮ.**
- **MAXIMALIZACE PRODUKTIVITY**

PŘÍKLAD ANEB KALKULAČKY VEN!

3 ČÍŠNÍCI OBSLOUŽÍ A ZKASÍRUJÍ V PRŮMĚRU ZA HODINU 20 ZÁKAZNÍKŮ. MZDA ČÍŠNÍKA (VČETNĚ 35% ZDRAVOTNÍHO A SOCIÁLNÍHO POJIŠTĚNÍ PLACENÉHO ZAMĚSTNAVATELEM) ČINÍ 135 KČ/H. PRŮMĚRNÁ ÚTRATA JEDNOHO ZÁKAZNÍKA JE 100 KČ/H. JAK VYSOKÁ JE PRODUKTIVITA (KVANTITATIVNÍ HOSPODÁRNOST) A HODNOTOVĚ VYJÁDŘENÁ HOSPODÁRNOST OBSLUHY VE VZTAHU K ZÁKAZNÍKŮM (ZA HODINU)?

ŘEŠENÍ

- PRODUKTIVITA = 20 ZÁKAZNÍKŮ / 3 ČÍŠNÍCI = 6,66
ZÁKAZNÍK / ČÍŠNÍK
- HOSPODÁRNOST (VÝNOS/NÁKLAD)= (20 ZÁKAZNÍKŮ * 100
KČ/ZÁK.) / (3 ČÍŠNÍCI * 135 KČ/ČÍŠ.) = 4,94

TOTÉŽ NA ÚŘADĚ

5 ÚŘEDNÍKŮ VYŘÍDÍ ŽÁDOSTI V PRŮMĚRU ZA HODINU 15 OBČANŮ. MZDA ÚŘEDNÍKA (VČETNĚ 35% ZDRAVOTNÍHO A SOCIÁLNÍHO POJIŠTĚNÍ PLACENÉHO ZAMĚSTNAVATELEM) ČINÍ 202,50 KČ/H. PRŮMĚRNÁ SPOKOJENOST JEDNOHO OBČANA ODPOVÍDÁ 150 KČ/H. JAK VYSOKÁ JE PRODUKTIVITA (KVANTITATIVNÍ HOSPODÁRNOST) A HODNOTOVĚ VYJÁDŘENÁ HOSPODÁRNOST ÚŘEDNÍKŮ VE VZTAHU K OBČANŮM (ZA HODINU)?

ŘEŠENÍ

- PRODUKTIVITA = 15 OBČANŮ / 5 ÚŘEDNÍKŮ = 3 OBČAN / ÚŘEDNÍK
- HOSPODÁRNOST = (15 OBČANŮ * 150 KČ/OBČ.) / (5 ÚŘED. * 202,50 KČ/ÚŘED.) = 2,22

KDE JE TADY ZÁDRHEL?

- CO JE HLAVNÍ PROBLÉM PŘÍKLADU?
- JAK TO BUDETE ŘEŠIT?

- VE SKUTEČNOSTI SE VŠAK SPOKOJENOST (UŽITEK) OBČANA S PRACÍ ÚŘEDNÍKŮ V PENĚZÍCH NEMĚŘÍ (V PODSTATĚ JE TO NEMOŽNÉ) A VYJADŘUJE SE SLOVNĚ (KVALITATIVNĚ). TO JE HLAVNÍM DŮVODEM OBTÍŽNÉ MĚŘITELNOSTI EFEKTIVNOSTI ORGANIZACÍ VEŘEJNÉHO SEKTORU.

HOTEL

SPOLEČNOST KOZAK INN A.S. PROVOZUJE HOTEL KOZÁK V BRNĚ. UVEĎTE URČUJÍCÍ FAKTORY TOHOTO PODNIKU PODLE GUTENBERGEM ZAVEDENÉ TERMINOLOGIE A ROZVEĎTE JE.

JAKÁ JE TA TERMINOLOGIE?

Systemově indiferentní

- ✓ **Kombinace výrobních faktorů**
- ✓ **Princip hospodárnosti**
- ✓ **Princip finanční rovnováhy**

Systemově podmíněné

- ❖ **Princip autonomie**
- ❖ **Výdělečný princip**
- ❖ **Princip soukromého vlastnictví**

Faktory nezávislé na
hospodářském systému

Faktory závislé na
hospodářském systému

Výrobní
faktory (práce
- hmotný
investiční
majetek -
materiál)

Princip
hospodárnosti

Finanční
rovnováha

Podnik

A.
Tržní
hospodářství
(autonomní
podnik)

B.
Plánované
hospodářství
(podnik =
výkonný orgán
národního
hospodářství)

Autonomní určová-
ní hospodářského
plánu
(princip autonomie)

Výdělečný princip
(maximalizace
zisku)

Princip soukromého
vlastnictví

Centrální
národohospodářský
plán

Princip plnění
plánu

Princip
společenského¹²
vlastnictví

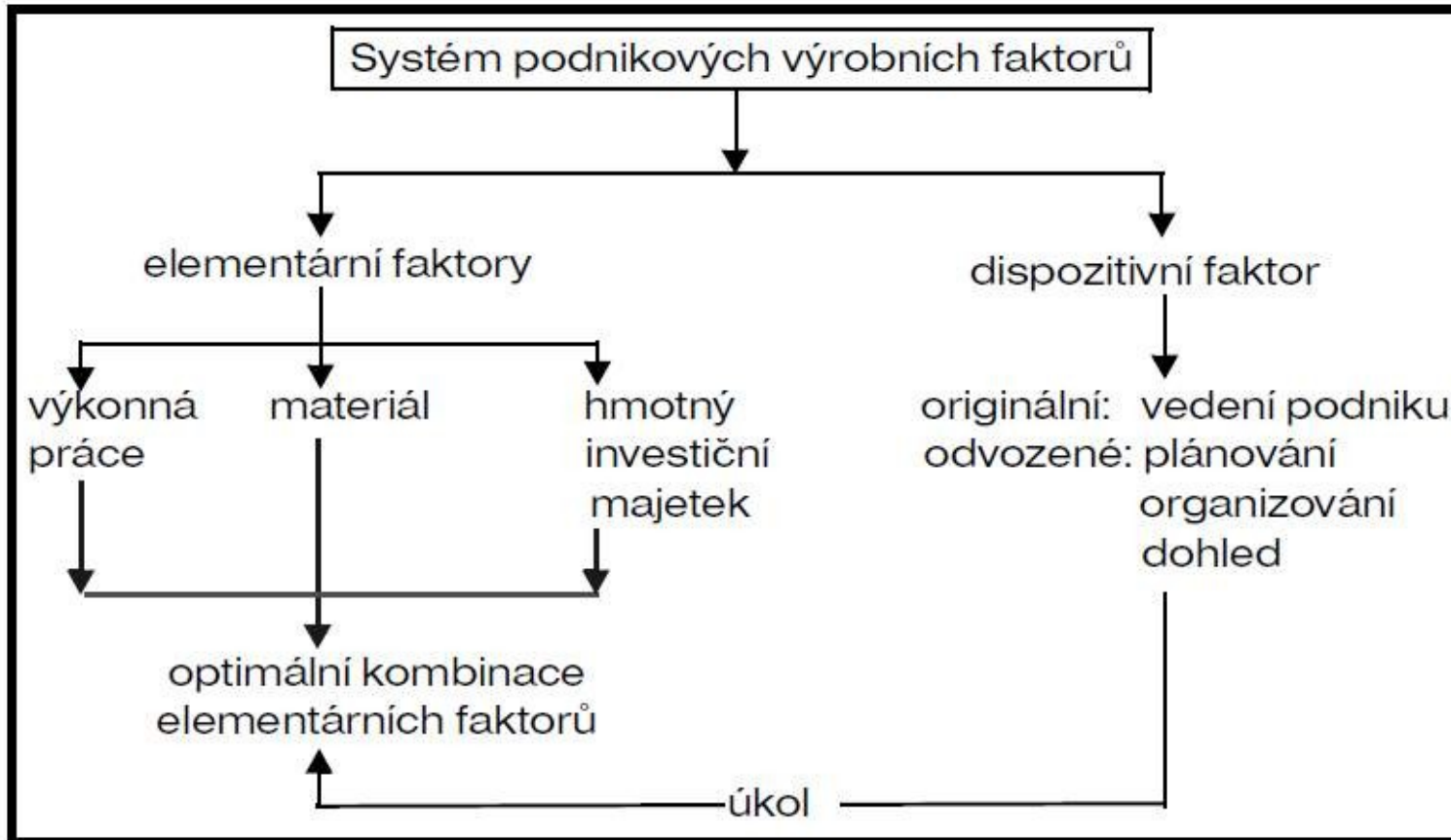
HOTEL KOZÁK V BRNĚ

- V **AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI SE KOMBINUJÍ VŠECHNY PODNIKOHOSPODÁŘSKÉ VYROBNÍ FAKTORY**, TZN. PŮDA (NAPŘ. VE FORMĚ POZEMKŮ), DLOUHODOBÝ HMOTNÝ MAJETEK (NAPŘ. OS, AUTOMOBIL, BUDOVY, EVENT, INVENTAR), MATERIÁL (NAPŘ. POTRAVINY, LUŽKOVINY, ZBOŽÍ), VYKONNÁ PRÁCE (NAPŘ. OBSLUHA, POKOJSKA), ŘÍDÍCÍ PRÁCE (NAPŘ. ŘEDITEL HOTELU).
- PODNIK SLEDUJE **PRINCIP HOSPODÁRNOSTI**, NEBOŤ JEHO NEJVYŠŠÍM CÍLEM JE DLOUHODOBÁ MAXIMALIZACE ZISKU, TĚ PŘI TOM NELZE DOSÁHNOUT BEZ DLOUHODOBÉHO ZVYŠOVÁNÍ HOSPODÁRNOSTI PRODUKCE.
- PODNIK SLEDUJE **PRINCIP FINANČNÍ ROVNOVÁHY**, NEBOŤ MUSÍ VE STANOVENÝCH TERMÍNECH DOSTÁT SVÝM ZAVAZKŮM, RESP. MUSÍ MÍT K DISPOZICI FINANČNÍ PROSTŘEDKY V OKAMŽIKU SPLATNOSTI PŘÍSLUŠNÝCH ZAVAZKŮ.
- PODNIK SI **SAMOSTATNĚ URČUJE PLÁN**, NEBOŤ POUZE TAK MŮŽE DOCÍLIT ZISKU S OHLEDEM NA VLASTNÍ MOŽNOSTI A PODMÍNKY TRHU.
- PODNIK SLEDUJE **ZISK**, ABY MOHL VYHODNOTIT JEHO STAV A VÝVOJ A ABY MOHL PŘIJMOUT OPATŘENÍ K JEHO **DLOUHODOBÉ MAXIMALIZACI**. (VRCHOLOVÝ CÍL)
- PODNIK JE V **SOUKROMÉM VLASTNICTVÍ**, COŽ ZNAMENÁ, ŽE JE VE VLASTNICTVÍ UZAVŘENÉHO POČTU OSOB, KTERÉ URČUJÍ SMĚR BUDOUCÍHO VÝVOJE PODNIKU BEZ OHLEDU NA POLITICKOU SITUACI, EVENTUELNĚ ZÁJMY CIZÍCH SUBJEKTŮ.

EKONOMIE VS. PODNIKOHOSPODÁŘI

- JAK SE LIŠÍ VF?
- PRÁCE, PŮDA, KAPITÁL
- HMOTNÝ INVESTIČNÍ MAJETEK, MATERIÁL, DISPONIBILNÍ (DISPOZITIVNÍ) A VÝKONNÁ PRÁCE

KDO TOHLE NEUMÍ, AŽ NA ZKOUŠKU NECHODÍ!!!

KUPUJEME AUTO

SPOLEČNOST ŠKODA AUTO, A.S. PROVOZUJE V MLADÉ BOLESLAVI AUTOMOBILKU. SPOLEČNOST MÁ ZÁKLADNÍ KAPITÁL 16.708.850 TIS. KČ, JEJÍM HLAVNÍM PŘEDMĚTEM ČINNOSTI JE PŘEDEVŠÍM VÝVOJ, VÝROBA A PRODEJ VOZIDEL A JEJICH PŘÍSLUŠENSTVÍ, SPOLEČNOST MÁ 29.141 ZAMĚSTNANCŮ A ROČNÍ OBRAT 221 MIL. KČ.

ZAŘAĎTE TENTO PODNIK PODLE PŘÍSLUŠNÝCH KRITÉRIÍ TYPOLOGIE PODNIKŮ.

NÁPOVĚDA

- HOSPODÁŘSKÉ ODVĚTVÍ: KDE BUDETE HLEDAT KLÍČ?
- DRUH PRODUKOVANÝCH VÝKONŮ:
- DRUH PRODUKCE VÝKONŮ
- VÝROBNÍ TYP:
- ORGANIZAČNÍ TYP VÝROBY:
- PŘEVLÁDAJÍCÍ VÝROBNÍ FAKTOR: KDE BUDETE HLEDAT KLÍČ?
- VELIKOST: KDE BUDETE HLEDAT KLÍČ?
- ZÁVISLOST NA STANOVIŠTI:
- POHYBLIVOST:

VÝROBA

ORGANIZAČNÍ TYPY – **JAK JSOU SEŘAZENY VF**

- **PROUDOVÁ VÝROBA (=PÁSOVÁ VÝROBA) –**
AUTOMOBILY, ROHLÍKY
- **DÍLENSKÁ VÝROBA – ZAKÁZKOVÁ VÝROBA**
NABYTKU
- **SKUPINOVÁ VÝROBA – KOMBINACE PÁSOVÉ A**
DÍLENSKÉ
- **VÝROBA NA STANOVIŠTI – STAVBY, LODĚNICE**
- **VÝROBNÍ HNÍZDO – VEŘEJNĚ-PROSPĚŠNÉ PRÁCE –**
SKUPINA ZAMETAČŮ CESTY – SPOLEČNĚ
ODPOVĚDNÍ ZA VÝSLEDEK, PRÁVNÍ PORADNA, I U
PÁSOVÉ I ZF APLIKOVAT...

VÝROBA

- **DOVYSVĚTLENÍ ROZLIŠENÍ TYPŮ VÝROBY:**
- **KUSOVÁ** – POKUD JE CÍLEM VYTVOŘIT JEDEN NEBO „NĚKOLIK“ NĚKOLIK KUSŮ. NENÍ ZDE NEZBYTNÉ KRITÉRIUM JEDINEČNOSTI, ALE NÍZKÝ POČET. – TITANIC, TUNEL BLANKA, EIFFELOVKA
- **OPAKOVANÁ** – CÍL JE VYTVOŘIT CO NEJVÍCE PRODUKTŮ:
- **HROMADNÁ** – VELKÉ MNOŽSTVÍ UNIFIKOVANÝCH PRODUKTŮ - ROHLÍKY
- **DRUHOVÁ** – SPECIÁLNÍ TYP HROMADNÉ, KDY JE MOŽNÉ PRODUKT V PROCESU VÝROBY UNIFIKOVAT – KOBLIHY ČOKOLÁDOVÉ A MARMELÁDOVÉ
-
- **SÉRIOVÁ** – OPROTI HROMADNÉ JE VÝROBEK OZNAČEN SÉRIOVÝM ČÍSLEM – AUTOMOBILY, TELEFONY, JE NA ROZHODNUTÍ MNG KOLIK SE VYROBÍ (VÍCE PRODUKTŮ VYŽADUJE JEN DELŠÍ ČAS)
- **ŠARŽOVNÍ** – SPECIÁLNÍ TYP SÉRIOVÉ, PRODUKT MÁ ŠARŽOVNÍ ČÍSLO, MNG JE TECHNOLOGICKY OMEZEN KAPACITOU VÝROBNÍHO PROCESU PŘI ROZHODOVÁNÍ. – BARVY, LÉKY

ODPOVĚDI

- HOSPODÁŘSKÉ ODVĚTVÍ: Průmysl (automobilový)
- DRUH PRODUKOVANÝCH VÝKONŮ: Věcné statky
- DRUH PRODUKCE VÝKONŮ: Sériová výroba
- VÝROBNÍ TYP: Proudová výroba
- ORGANIZAČNÍ TYP VÝROBY: Investičně náročný
- PŘEVLÁDAJÍCÍ VÝROBNÍ FAKTOR: Velký podnik
- VELIKOST: Žádná (možná pracovní síla)
- ZÁVISLOST NA STANOVIŠTI: Nepohyblivý
- POHYBLIVOST: Akciová společnost
- PRÁVNÍ FORMA:

MIKRO, MALÉ, STŘEDNÍ A VELKÉ

MIKROPODNIKY

- MIKROPODNIKY JSOU VYMEZENY JAKO PODNIKY, KTERÉ ZAMĚSTNAVAJÍ MÉNĚ NEŽ 10 OSOB A JEJICHŽ ROČNÍ OBRAT NEBO BILANČNÍ SUMA ROČNÍ ROZVAHY NEPŘESAHUJE 2 MILIONY EUR.

MALÉ PODNIKY

- MALÝM PODNIKEM JE PODNIK, KTERÁ ZAMĚSTNÁVÁ MÉNĚ NEŽ 50 OSOB A JEHO ROČNÍ OBRAT NEBO BILANČNÍ SUMA ROČNÍ ROZVAHY NEPŘESAHUJE 10 MILIONU EUR.

STŘEDNÍ PODNIKY

- JEDNÁ SE O PODNIKY, KTERÉ ZAMĚSTNÁVAJÍ MÉNĚ NEŽ 250 OSOB A JEJICHŽ ROČNÍ OBRAT NEPŘESAHUJE 50 MILIONU EUR NEBO JEJICHŽ BILANČNÍ SUMA ROČNÍ ROZVAHY NEPŘESAHUJE 43 MILIONU EUR.

VELKÉ PODNIKY

- POKUD NĚJAKÝ PODNIK NENÍ DLE VÝŠE UVEDENÝCH PARAMETRŮ ANI MIKROPODNIKEM, ANI MALÝM A ANI STŘEDNÍM PODNIKEM, PATŘÍ MEZI VELKÉ PODNIKY.
- „VELMI VELKÉ (NAD 750 ZAMĚSTNANCŮ)“

A TOTÉŽ ZNOVA

SPOLEČNOST KOZAK INN A.S. PROVOZUJE HOTEL KOZÁK V BRNĚ, SPOLEČNOST MÁ ZÁKLADNÍ KAPITÁL 11 500 TIS. KČ, JEJÍM PŘEDMĚTEM ČINNOSTI JE PŘEDEVŠÍM HOSTINSKÁ ČINNOST A UBYTOVACÍ SLUŽBY, SPOLEČNOST MÁ 30 ZAMĚSTNANCŮ A ROČNÍ OBRAT 100 MIL. KČ.

ZAŘAĎTE TENTO PODNIK PODLE PŘÍSLUŠNÝCH KRITÉRIÍ TYPOLOGIE PODNIKŮ.

ŘEŠENÍ

- HOSPODÁŘSKÉ ODVĚTVÍ: SLUŽBY (TERCIÁRNÍ SEKTOR)
- DRUH PRODUKOVANÝCH VÝKONŮ: SLUŽBY
- DRUH PRODUKCE VÝKONŮ
- VÝROBNÍ TYP: LZE OBTÍŽNĚ APLIKOVAT, NEBOŤ JE TO KRITÉRIUM VHODNÉ PRO VÝROBNÍ PODNIKY, V TOMTO PŘÍPADĚ BY SNAD ŠLO ŘÍCTI, ŽE SE JEDNÁ O OPAKOVANÉ POSKYTOVÁNÍ SLUŽEB, ODPOVÍDAJÍCÍ SNAD SERIOVĚ NEBO DRUHOVĚ VÝROBĚ
- ORGANIZAČNÍ TYP VÝROBY: OPĚT LZE OBTÍŽNĚ APLIKOVAT, V PŘÍPADĚ STRAVOVACÍCH SLUŽEB BY SE DALO UVAŽOVAT O VÝROBĚ NA STANOVIŠTI, V PŘÍPADĚ UBYTOVACÍCH SLUŽEB ZŘEJMĚ O PROUDOVĚ VÝROBĚ
- PŘEVLÁDAJÍCÍ VÝROBNÍ FAKTOR: MATERIÁLOVĚ NÁROČNÝ
- VELIKOST: MALÝ PODNIK
- ZÁVISLOST NA STANOVIŠTI: ŽÁDNÁ
- POHYBLIVOST: NEPOHYBLIVÝ
- PRÁVNÍ FORMA: AKCIOVÁ SPOLEČNOST

A ZNOVU

MASARYKOVA UNIVERZITA PROVOZUJE EKONOMICKO-SPRÁVNÍ
FAKULTU V BRNĚ

ZAŘAĎTE TUTO ORGANIZACI PODLE PŘÍSLUŠNÝCH KRITÉRIÍ
TYPOLOGIE ORGANIZACÍ VEŘEJNÉHO SEKTORU.

ČLENĚNÍ ORGANIZACÍ VEŘEJNÉHO SEKTORU

POUŽÍVANÁ KRITÉRIA:

- CHARAKTER STATKŮ
- **SOUKROMÉ** - VZDĚLÁNÍ NA VŠ - VYLUČITELNÝ ZE SPOTŘEBY A RIVALITNÍ (SEMINÁRE)
- **SMÍŠENÉ** - VEŘEJNÁ DOPRAVA - NERIVALITNÍ, ALE VYLUČITELNÝ ZE SPOTŘEBY (JÍZDNÉ)
- **VEŘEJNÉ** - OCHRANA ARMÁDOU, NEVYLUČITELNÝ ZE SPOTŘEBY A NERIVALITNÍ

- FINANČNÍ TOKY (K INSTITUCÍM, K OBYVATELSTVU)
- ZAKLADATEL (OBEC, SUBJEKT STÁTNÍ SPRÁVY, ZE ZÁKONA)
- FUNKCE (EKONOMICKÁ, SOCIÁLNÍ, POLITICKÁ, ETICKÁ)
- PODÍL VLASTNICTVÍ MAJETKU (SOUKROMÉ, OBECNÍ, STÁTNÍ)
- POTŘEBY (VÝROBNÍ, FINÁLNÍ - SPOLEČENSKÉ NEBO INDIVIDUÁLNÍ)

ESF MU BRNO

- CHARAKTER STATKŮ: SOUKROMÉ
- FINANČNÍ TOKY: K INSTITUCÍM
- FUNKCE: SOCIÁLNÍ (VZDĚLÁVACÍ)
- PODÍL VLASTNICTVÍ MAJETKU: VEŘEJNÝ
- POTŘEBY: INDIVIDUÁLNÍ

- PODÍL VLASTNICTVÍ MAJETKU JAKO STÁTNÍ JE SPORNÉ, NEBOŽ SE JEDNÁ O VEŘEJNOPRÁVNÍ KORPORACI ZŘÍZENOU ZĚ ZÁKONA A NE Z IMPULZU STATU (MAJETEK UNIVERZITY JE UNIVERZITY A NE STATU, UNIVERZITU NESPRÁVUJE MINISTERSTVO, ALE SPRÁVUJE SE SAMA). NA DRUHOU STRANU DO NÍ TEČOU STÁTNÍ PENÍZE Z ROZPOČTU (Z KAPITOLY MINISTERSTVA SKOLSTVÍ), TAKŽE PŘI TROŠE ZJEDNODUŠENÍ (A S OHLEDEM NA ZMÍNĚNÁ KRITÉRIA) JE KATEGORIE STÁTNÍ SPRÁVNĚMU ŘEŠENÍ ZREJME NEJBLIŽE.

CO TEĎ?

JEŠTĚ PROBĚHNEME JEDNO CVIČENÍ 😊